

Cauza C632/22**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

10 octombrie 2022

Instanța de trimitere:

Tribunal Supremo (Spania)

Data deciziei de trimitere:

7 octombrie 2022

Revizuentă:

AB Volvo

Intimată:

Transsaqui S. L.

Obiectul procedurii principale

Revizuirea unei hotărâri – „Manoperă frauduloasă” – Cartel al producătorilor de camioane – Acțiune în despăgubire pentru încălcarea legislației în materie de concurență – Pârât cu reședința în alt stat membru – Citare efectuată la sediul filialei pârâtului, care se află în același stat membru ca cel al reclamantului – Unitate de întreprinderi

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Cerere de decizie preliminară de interpretare – Articolul 267 TFUE – Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, articolele 47 și 53 – Dreptul la o cale de atac efectivă – Articolul 101 TFUE

Întrebările preliminare

1.- În împrejurările contenciosului referitor la cartelul producătorilor de camioane descrise în prezenta decizie, articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a

Uniunii Europene, coroborat cu articolul 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, poate fi interpretat în sensul că citarea unei societăți-mamă împotriva căreia s-a introdus o acțiune în despăgubire pentru prejudiciile cauzate de o practică anticoncurențială este considerată ca fiind legal îndeplinită atunci când a fost efectuată (sau s-a încercat efectuarea sa) la sediul filialei din statul în care se desfășoară procedura judiciară, iar societatea-mamă, care are sediul în alt stat membru, nu s-a prezentat în procedură, cauza judecându-se în lipsa ei?

2.- În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea anterioară, această interpretare a articolului 47 din cartă este compatibilă cu articolul 53 din cartă, având în vedere jurisprudența Tribunal Constitutional [Curtea Constituțională] spaniol referitoare la citarea societăților-mamă care au sediul în alt stat membru în litigiile privind cartelul producătorilor de camioane?

Dispoziții și jurisprudență din dreptul Uniunii invocate

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

Articolul 47: „Orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe judecătorești, în conformitate cu condițiile stabilite de prezentul articol.

Orice persoană are dreptul la un proces echitabil, public și într-un termen rezonabil, în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituită în prealabil prin lege. Orice persoană are posibilitatea de a fi consiliată, apărută și reprezentată.”

Articolul 52 alineatul (3): „În măsura în care prezenta cartă conține drepturi ce corespund unor drepturi garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de convenția menționată. Această dispoziție nu împiedică dreptul Uniunii să confere o protecție mai largă.”

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Articolul 101

Directiva 2014/104/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență a statelor membre și a Uniunii Europene. Articolul 17 alineatul (1)

Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (notificarea sau comunicarea actelor) și abrogarea Regulamentului (CE) nr. 1348/2000 al Consiliului

Articolul 5. Traducerea actelor.

„Solicitantul este informat de către agenția de transmitere căreia acesta îi înaintează actul în vederea transmiterii, că destinatarul poate refuza primirea acestuia, dacă actul nu este redactat în una dintre limbile prevăzute la articolul 8.

Solicitantul suportă toate cheltuielile pentru traducere efectuate înainte de transmiterea actului, fără a aduce atingere unei eventuale decizii adoptate ulterior de instanță sau de autoritatea competentă cu privire la sarcina suportării acestor cheltuieli.”

Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (notificarea sau comunicarea actelor) și abrogarea Regulamentului (CE) nr. 1348/2000 al Consiliului. Articolul 9.

Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială. Articolul 45 alineatul (1) litera (b).

Hotărârea CJUE din 6 octombrie 2021, cauza C-882/19, EU:C:2021:800, punctele 33-37, 39, 41, 41, 43, 51 și 52.

Hotărârea CJUE din 2 martie 2017, cauza C-354/15, EU:C:2017:157, punctul 72.

Hotărârea CJUE din 16 septembrie 2015, cauza C-519/13, EU:C:2015:603, punctele 24, 30-33 și 43.

Hotărârea CJUE din 8 mai 2008, C-14/07, EU:C:2008:264, punctele 64, 76 și 78.

Hotărârea din 26 februarie 2013, cauza C-399/11, EU:C:2013:107, punctele 55 și următoarele.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 19 martie 1997, Hornsby/Grecia (CE:CEDO:1997:0319JUD001835791), punctele 40 și 41, și Hotărârea din 26 februarie 2002, Del Sol/Franța (CE:CEDO:2002:0226JUD004680099), punctul 21.

Dispoziții și jurisprudență de drept național invocate

Constituția Spaniei

Articolul 24

„1. Orice persoană are dreptul să obțină protecție efectivă din partea instanțelor în exercitarea drepturilor și a intereselor sale legitime, neputând fi în niciun caz lipsită de apărare.

2. De asemenea, orice persoană are dreptul la o instanță de drept comun stabilită prin lege, dreptul la apărare și dreptul de a fi asistată de un avocat, dreptul de a fi informată cu privire la acuzațiile formulate împotriva sa, dreptul la un proces public fără întârzieri nejustificate și cu toate garanțiile, dreptul de a utiliza mijloacele de probă relevante pentru apărarea sa, dreptul de a nu se autoincrimina, dreptul de a nu se declara vinovată și dreptul la prezumția de nevinovăție.

Legea 1/2000 din 7 ianuarie 2000 privind Codul de procedură civilă

Articolul 155: „Actele de comunicare cu părțile care nu s-au prezentat încă în procedură sau care nu sunt reprezentate de un *procurador*. Domiciliu.”

„1. În cazul în care părțile nu sunt reprezentate de un *procurador* sau dacă este vorba despre prima comunicare sau prima citație transmisă pârâtului, actele de comunicare se efectuează prin înmânare la domiciliul părților.

[...]

3. În vederea efectuării actelor de comunicare, poate fi desemnată drept domiciliu adresa care figurează în registrul municipal de evidență a populației sau cea care este înregistrată oficial în alte scopuri, precum și cea care figurează în registrul oficial sau în publicațiile asociațiilor profesionale, în cazul întreprinderilor și al altor entități sau al persoanelor care exercită o profesie pentru care sunt obligate să fie membre ale unei asociații profesionale. De asemenea, poate fi desemnat drept domiciliu în scopurile menționate anterior locul în care se desfășoară o activitate profesională sau o muncă salariată neocazională.

[...]

În cazul în care cererea este îndreptată împotriva unei persoane juridice, poate fi de asemenea desemnată drept domiciliu adresa oricărei persoane care figurează ca administrator sau reprezentant autorizat al societății comerciale, sau ca președinte, membru sau administrator în consiliul de administrație al oricărei asociații înscrise într-un registru oficial.”

Articolul 510 alineatul 1 punctul 4:

„O hotărâre definitivă poate face obiectul unei revizui:

4. dacă a fost obținută în mod nelegal sub constrângere, prin violență sau prin manopere frauduloase.”

Legea nr. 15/2007 din 3 iulie 2007 privind protecția concurenței. Articolele 71 și 72. Aceste articole transpun, în esență, articolele 2 și 3 din Directiva 2014/104, referitoare la răspunderea pentru încălcări ale legislației în materie de concurență și la dreptul la despăgubiri al persoanelor prejudiciate.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 La 12 iulie 2018, întreprinderea TRANSSAQUI, S.L. (denumită în continuare „TRANSSAQUI”) a introdus o acțiune în despăgubire în fața Juzgado Mercantil núm. 1 de Valencia [Tribunalului Comercial nr.1 din Valencia] (Spania) împotriva întreprinderii suedeze AB VOLVO, solicitând repararea prejudiciilor rezultate din supraprețul aplicat la achiziționarea a două vehicule în anul 2008, în contextul cartelului producătorilor de camioane, care a fost constatat în cadrul unei proceduri inițiate de Comisia Europeană.
- 2 Ca temei juridic al acțiunii sale, TRANSSAQUI a invocat articolele 72 și 76 din Legea spaniolă privind protecția concurenței (Legea nr.15/2007), Decizia Comisiei din 19 iulie 2016 referitoare la o procedură inițiată în temeiul articolului 101 TFUE și al articolului 53 din Acordul SEE (cazul AT.39824 – Camioane), prin care au fost aplicate amenzi pentru încălcări ale legislației în materie de concurență, printre altele, societății AB VOLVO, și Directiva 2014/104/UE. Quantumul pretențiilor era de 24 420,69 euro, reprezentând contravaloarea supraprețului respectiv.
- 3 Cu toate că AB VOLVO avea sediul în Suedia, 405 08 Göteborg, reclamanta a indicat ca sediu al pârâtei în vederea citării sale pentru a formula întâmpinare la cererea de chemare în judecată sediul filialei pârâtei din Spania, VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U. (Sociedad Anónima Unipersonal), situat pe Calle Basauri, 7-9, Madrid (Spania).
- 4 Ca urmare a constatării admisibilității acțiunii de către Tribunalul Comercial din Valencia, o copie a cererii de chemare în judecată și a documentelor anexate la aceasta a fost trimisă prin scrisoare recomandată la sediul VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U., situat pe Calle Basauri, 7-9, Madrid. Cu toate acestea, scrisoarea a fost refuzată cu o notă scrisă de mână în care se indica sediul AB VOLVO din Suedia, astfel încât Tribunalul Comercial din Valencia a dispus audierea TRANSSAQUI pentru ca aceasta să prezinte argumentele pe care le considera adecvate în această privință. Întreprinderea menționată a susținut că comportamentul VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U., care a constatat în refuzul de a formula întâmpinare la acțiunea introdusă împotriva AB VOLVO, nu era decât o manoperă de rea-credință pentru a întârzia procedura, având în vedere că aceasta din urmă deținea 100 % din capitalul primeia, astfel încât cele două constituiau una și aceeași întreprindere în temeiul dreptului concurenței. Tribunalul Comercial din Valencia a dispus, prin hotărârea din 22 mai 2019, ca pârâta AB VOLVO să fie citată la domiciliul filialei sale VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U., în conformitate cu „principiul unității de întreprinderi”.
- 5 La 5 septembrie 2019, s-a încercat efectuarea citării la adresa menționată anterior prin intermediul instanțelor din Madrid, însă un avocat care s-a identificat ca fiind „reprezentantul legal al VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U.” a refuzat primirea citației, arătând că citarea trebuia să se efectueze la adresa AB VOLVO din Suedia. Cu ocazia unei a doua încercări făcute de instanțele din Madrid la același

sediul filialei din Madrid, calle Basauri, 7-9, la data de 30 octombrie 2019, citația a putut fi comunicată, ea fiind primită de o persoană care s-a identificat ca făcând parte din serviciul juridic.

- 6 Având în vedere că Tribunalul Comercial din Valencia a considerat că citarea a fost efectuată în mod corect, iar pârâta citată, AB VOLVO, nu s-a prezentat în procedură la termenul fixat, s-a luat decizia ca litigiul să se judece în lipsa ei, iar procedura a fost continuată. S-a încercat notificarea deciziei respective către AB VOLVO la adresa filialei sale, VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U., însă aceasta din urmă a refuzat din nou primirea notificării, pentru motivul că adresa nu ar fi fost corectă. La 26 februarie 2020, Tribunalul Comercial din Valencia a pronunțat o hotărâre prin care a admis acțiunea introdusă de TRANSSAQUI și a obligat AB VOLVO la plata unei despăgubiri în valoare de 24 420,69 de euro și a dobânzilor legale aferente, precum și la plata cheltuielilor de judecată.
- 7 Tribunalul Comercial din Valencia a notificat hotărârea menționată către AB VOLVO prin scrisoare recomandată la sediul filialei din Madrid, calle Basauri, 7-9, care a fost primită de persoana care a fost prezentă acolo și care a semnat confirmarea de primire la 10 martie 2020. Ulterior, după ce hotărârea a rămas definitivă și la cererea TRANSSAQUI, s-au stabilit cheltuielile de judecată, care includeau în special onorariile avocatului și ale *procurador*-ului, precum și onorariile pentru raportul de expertiză prezentat împreună cu cererea de chemare în judecată. Instanța a notificat AB VOLVO în această privință la sediul menționat din Madrid, pentru ca aceasta să formuleze observații, și s-a semnat o confirmare de primire a notificării. Ca urmare a faptului că pârâta nu a contestat cheltuielile de judecată în termenul indicat, instanța a aprobat valoarea acestora de 8 310,64 euro și a comunicat decizia sa AB VOLVO prin scrisoare recomandată trimisă la sediul filialei menționat din Madrid, semnându-se confirmarea de primire corespunzătoare. La cererea TRANSSAQUI, s-a început procedura de executare a hotărârii judecătorești prin emiterea unei somații de indisponibilizare a activelor AB VOLVO prin intermediul unor ordine judecătorești care au fost notificate la 17 martie 2021 la sediul filialei VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U., situat în Calle Basauri, 7-9, Madrid.
- 8 În scrisorile succesive trimise Tribunalului Comercial din Valencia ca răspuns la fiecare încercare de citare, VOLVO GROUP ESPAÑA S.A.U. explica motivul pentru care refuza să primească citațiile și notificările adresate AB VOLVO, și anume faptul că aceasta din urmă avea sediul în Suedia. Mai precis, ea susținea că, în primul rând, deși VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U. și AB VOLVO fac parte din același grup de societăți, cele două societăți au personalitate juridică diferită, iar prima nu are calitatea de administrator al celei de a doua și nu poate să primească notificări în numele său; în al doilea rând, în conformitate cu reglementările procedurale spaniole, pârâta trebuie să fie citată la sediul său social, iar instanțele spaniole, în contextul litigiilor legate de cartelul producătorilor de camioane, au reținut că este corectă citarea efectuată la sediul social al societății-mamă pârâte din alt stat membru, iar nu la sediul social al filialei sale din Spania, în pofida legăturilor dintre aceste societăți; în al treilea

rând, în cazul în care societatea pârâtă are sediul în alt stat membru al Uniunii Europene, citarea trebuie să se efectueze în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 și, în al patrulea rând, reclamanta nu poate eluda normele care reglementează citarea prin utilizarea unor sedii alternative, altele decât cel al pârâtei, deoarece, în caz contrar, acest lucru constituie un motiv de revizuire a hotărârii pronunțate, în conformitate cu articolul 510 alineatul 1 punctul 4 din Codul de procedură civilă, sau poate avea ca rezultat o hotărâre pronunțată în lipsa pârâtei, care este posibil să nu fie recunoscută într-un alt stat membru, în conformitate cu articolul 45 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) 1215/2012.

- 9 La 15 iunie 2021, AB VOLVO a formulat în fața instanței de trimitere o cerere de revizuire a hotărârii definitive pronunțate în lipsa pârâtei de Tribunalul Comercial din Valencia, prin care era obligată la plata de despăgubiri către TRANSSAQUI pentru încălcarea legislației în materie de concurență. Aceasta a susținut că a formulat cererea în termenul legal de trei luni de la data la care a luat cunoștință de motivul de revizuire, „aflând indirect” despre hotărârea de obligare la momentul notificării deciziilor de executare a hotărârii la sediul social al filialei sale din Spania, și anume la 17 martie 2021.

Principalele argumente ale părților din procedura principală

- 10 În cererea de revizuire, AB VOLVO invocă o „manoperă frauduloasă”, în sensul articolului 510 alineatul 1 punctul 4 din Codul de procedură civilă, conform căruia „o hotărâre definitivă poate face obiectul unei revizuii [...] dacă a fost obținută în mod nelegal [...] prin manopere frauduloase”. Acest comportament constă în comunicarea către instanță a unui sediu în vederea citării care nu era cel al AB VOLVO din Suedia, ci cel al unei filiale din Spania a acesteia, astfel încât pârâta a fost judecată în lipsă fără să fi avut posibilitatea să se apere în cadrul procesului. AB VOLVO susține de asemenea că, inclusiv în cazul în care citarea societății-mamă la sediul filialei din statul membru în care se desfășoară procedura poate fi considerată ca fiind conformă cu cerințele prevăzute la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „cartă”), trebuie să se recunoască faptul că ordinea juridică a unui stat membru poate prevedea un nivel de protecție a unui drept fundamental mai ridicat decât cel care rezultă din cartă. Prin urmare, potrivit AB VOLVO, în prezenta cauză, trebuie să se respecte standardul de protecție a dreptului la protecție jurisdicțională efectivă stabilit de Tribunalul Constituțional [Curtea Constituțională] spaniol, care este mai exigent decât standardul minim prevăzut de cartă, în ceea ce privește citarea societății-mamă cu scopul de a se prezenta în procedură și de a formula întâmpinare. Astfel, în conformitate cu articolul 53 din cartă, „niciuna dintre dispozițiile prezentei carte nu poate fi interpretată ca restrângând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale recunoscute, în domeniile de aplicare corespunzătoare, [...] prin constituțiile statelor membre”.

- 11 TRANSSAQUI, la rândul său, susține că AB VOLVO aplică o strategie procedurală rău intenționată prin care nu urmărește decât să întârzie procedura, în contextul numărului mare de acțiuni introduse de întreprinderile mici și mijlocii ca urmare a cartelului producătorilor de camioane. În opinia TRANSSAQUI, societatea-mamă pârâtă și filiala sa din Spania ar trebui să fie considerate ca reprezentând o singură întreprindere în sensul legislației în materie de concurență, chiar dacă au personalități juridice diferite. De asemenea, aceasta subliniază că, spre deosebire de încercările anterioare de comunicare a actelor de procedură, care au fost efectuate din motive de economie procedurală, s-a considerat că AB VOLVO a fost notificată cu privire la existența hotărârii de obligare în cadrul procedurii de executare, deși notificarea respectivă s-a efectuat la sediul VOLVO GROUP ESPAÑA, SAU. În plus, TRANSSAQUI susține că, fiind o întreprindere mică de transport rutier de mărfuri afectată de criza economică, dacă ar fi trebuit să plătească costurile aferente traducerii, astfel cum prevede Regulamentul (CE) nr. 1393/2007, nu ar fi avut posibilitatea să introducă o acțiune în despăgubire pentru prejudiciile suferite ca urmare a acțiunilor cartelului producătorilor de camioane.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 12 Ca urmare a publicării Deciziei Comisiei Europene din 19 iulie 2016 (cazul AT. 39824 - Camioane), în Spania s-au introdus mii de acțiuni în despăgubire, cumpărătorii de vehicule afectați de cartelu producătorilor de camioane solicitând prin acestea despăgubiri. Doar în anul 2021, au fost pronunțate peste 2 000 de hotărâri în primă instanță și peste 500 de hotărâri în apel. Până la 15 iulie 2022, pe rolul Tribunal Supremo [Curtea Supremă] erau înregistrate 753 de recursuri în această materie. Acțiunile au fost introduse aproape în fiecare caz de întreprinderi mici sau mijlocii care au cumpărat un număr foarte mic de camioane sau chiar un singur camion în perioada în care a funcționat cartelu. Întreprinderile sancționate (societăți-mamă) de Comisia Europeană, dintre care niciuna nu are sediul social în Spania, au contractat serviciile unor importante firme de avocatură spaniole pentru a le asigura apărarea.
- 13 Având în vedere că, în majoritatea litigiilor, valoarea pretențiilor nu este foarte mare, costurile pe care le implică traducerea obligatorie a cererii de chemare în judecată și, dacă este cazul, a documentelor anexate la aceasta [astfel cum prevăd Regulamentele (CE) nr. 1393/2007 și (UE) 2020/1784, în cazul pârâților cu domiciliul în alte state membre], în special rapoartele de expertiză, pot fi proporțional foarte ridicate. Tocmai pentru a evita astfel de costuri și întârzierile cauzate de cooperarea judiciară internațională necesară, reclamantii în astfel de litigii solicită frecvent citarea pârâtei la sediul filialei sale din Spania, chiar dacă societatea-mamă pârâtă, care a fost sancționată de Comisia Europeană, are sediul în alt stat membru.
- 14 Răspunsul instanțelor spaniole în litigiile inițiate până în prezent nu a fost uniform. Unele au respins solicitarea de efectuare a citării la sediul filialei din

Spania, pentru motivul că aceasta trebuia să se efectueze la sediul societății-mamă pârâte. În alte cazuri, solicitarea reclamanților în acest sens a fost admisă și s-a încercat citarea la sediul filialei din Spania, considerându-se că societatea-mamă pârâtă ar fi luat în orice caz la cunoștință de procedura judiciară astfel inițiată, prin intermediul avocaților săi.

- 15 În ceea ce privește filialele spaniole ale societăților-mamă pârâte, acestea au refuzat în general să primească citația la sediul lor, argumentând că, deși constituie una și aceeași întreprindere în temeiul legislației în materie de concurență, sunt totuși entități juridice diferite de societatea-mamă și nu fuseseră împuternicite să primească citații. Inclusiv încercările de citare efectuate prin intermediul avocatului care reprezintă societatea-mamă pârâtă în Spania în alte proceduri de aceeași natură au fost nereușite.
- 16 În ceea ce privește societatea-mamă pârâtă, dacă instanța sesizată cu un litigiu a considerat că citarea la sediul filialei sale din Spania a fost efectuată în mod valabil, sau cel puțin a fost încercată această citare și refuzată de filială, odată ce litigiul s-a încheiat, societatea-mamă pârâtă recunoaște în mod frecvent că a luat cunoștință de hotărârea pronunțată în lipsă și introduce diverse tipuri de acțiuni pentru a anula întreaga procedură, și anume o acțiune în revizuire a hotărârii pentru manopere frauduloase în fața Tribunal Supremo [Curtea Supremă] sau o acțiune pentru protecția drepturilor și libertăților fundamentale [recurso de amparo] în fața Tribunal Constitucional [Curtea Constituțională].
- 17 Până în prezent, Tribunal Constitucional [Curtea Constituțională] s-a pronunțat în favoarea societății-mamă în cadrul acțiunilor pentru protecția drepturilor și libertăților fundamentale [recursos de amparo] cu care a fost sesizat. Astfel, prin hotărârea nr. 179/2021 din 25 octombrie 2021, ES:TC:2021:179, și prin hotărârea nr. 91/2022 din 11 iulie 2022, ES:TC:2022:91, acesta a statuat că s-a încălcat dreptul la protecție jurisdicțională efectivă al Iveco, S.p.A., deoarece nu fusese citată, în calitate de pârâtă, la sediul său din Italia, ci fusese citată în Spania, la sediul filialei sale sau la domiciliul reprezentantului său în fața instanțelor spaniole.
- 18 Curtea a subliniat în jurisprudența sa, în special în Hotărârea din 6 octombrie 2021, cauza C-882/19, importanța efectului util al articolului 101 TFUE (a se vedea punctele 34-37), precum și a noțiunilor de „întreprindere” și de „unitate de comportament pe piață” relevante pentru aplicarea legislației în materie de concurență în cazul grupurilor de societăți (a se vedea punctele 39, 41 și 43). Curtea a concluzionat că persoana prejudiciată de comportamentul ilicit imputabil societății-mamă a grupului poate solicita angajarea răspunderii societății filiale în anumite circumstanțe (a se vedea punctele 51 și 52), și anume atunci când cele două societăți formează o singură unitate economică.
- 19 Pe de altă parte, în Hotărârea pronunțată în cauza C-354/15, Curtea a statuat, în ceea ce privește interpretarea sistemului de notificare sau comunicare a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială altor state membre în

lumina articolului 47 din cartă, că Regulamentul nr. 1393/2007 urmărește să garanteze, „în fiecare caz concret, un just echilibru între interesele reclamantului și cele ale pârâtului, destinat al actului, prin intermediul unei concilierii a obiectivelor privind eficiența și celeritatea transmiterii actelor de procedură cu cerința de a asigura o protecție adecvată a dreptului la apărare al destinatarului acestor acte, iar aceasta în special prin intermediul garantării unei primiri reale și efective a aceluiași acte” (punctul 72).

- 20 În mod similar, în Hotărârea pronunțată în cauza C-519/13, Curtea a statuat că „scopul îmbunătățirii eficienței și a celerității procedurilor judiciare și al asigurării unei bune administrări a justiției” urmărit de Regulamentul nr. 1393/2007 nu poate fi atins „prin subminarea, în orice mod, a dreptului la apărare al destinatarilor acestora, care decurge din dreptul la un proces echitabil, consacrat la articolul 47 al doilea paragraf din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și la articolul 6 paragraful (1) din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale”, astfel încât instanțele naționale trebuie „să asigure ca drepturile respective ale părților în cauză să fie protejate în mod echilibrat, punând în balanță obiectivul privind eficiența și celeritatea notificării sau a comunicării în interesul reclamantului și cel privind protecția efectivă a dreptului la apărare al destinatarului” (punctele 24, 30-33 și 43).
- 21 În sfârșit, în Hotărârea pronunțată în cauza C-399/11, Curtea s-a pronunțat cu privire la posibilitatea ca „un stat membru să aplice standardul de protecție a drepturilor fundamentale garantat de constituția sa în cazul în care acesta este mai ridicat decât cel care rezultă din cartă și să îl opună, dacă este cazul, aplicării unor dispoziții din dreptul Uniunii”.
- 22 La rândul său, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cu ocazia interpretării articolului 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, corespondentul articolului 47 din cartă, a statuat că accesul efectiv la justiție nu poate fi limitat la o simplă posibilitate „teoretică sau iluzorie” la o cale de atac. A se vedea Hotărârea din 19 martie 1997, *Hornsby împotriva Greciei* (CE:ECHR:1997:0319JUD001835791), punctele 40 și 41, și Hotărârea din 26 februarie 2002, *Del Sol împotriva Franței* (CE:ECHR:2002:0226JUD004680099), punctul 21 .
- 23 Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la aspectul dacă articolul 47 din cartă, coroborat cu articolul 101 TFUE, poate fi interpretat în sensul că citarea societății-mamă pârâte la sediul din Spania al unei filiale, în cazul în care s-a stabilit existența unei unități de întreprinderi în sensul legislației în materie de concurență, poate fi considerată legală. Pe de o parte, având în vedere cerința de traducere într-o altă limbă a cererii de chemare în judecată, volumul mare al documentelor anexate la aceasta și costurile pe care aceasta le implică, precum și întârzierea pe care o presupune cooperarea judiciară internațională necesară, se poate aduce atingere protecției jurisdicționale efective a persoanelor prejudiciate de cartelul producătorilor de camioane, deoarece este prea împovărătoare pentru aceștia, iar efectul util al articolului 101 TFUE poate fi afectat. Pe de altă parte,

având în vedere mecanismul de repartizare a cheltuielilor de judecată în acest tip de litigii privind acțiuni în despăgubire, nu este garantat faptul că reclamantul își va recupera întotdeauna cheltuielile de procedură pe care le-a suportat, deoarece există posibilitatea ca pretențiile sale să nu fie admise în totalitate și, prin urmare, să nu se impună obligația de a se plăti cheltuielile de judecată. Într-adevăr, articolul 17 alineatul (1) din Directiva 2014/104 prevede o estimare aproximativă a prejudiciilor suferite (în această privință, a se vedea cererea de decizie preliminară formulată în cauza C-312/21 aflată pe rolul Curții).

- 24 De asemenea, trebuie subliniat faptul că citarea societăților-mamă la sediul lor social din alt stat membru nu implică neapărat un avantaj substanțial pentru acestea. Într-o anumită măsură, ele pot obține o apărare mai bine organizată prin intermediul cabinetelor de avocatură stabilite în Spania, unde este domiciliată filiala, din considerente de limbă și de gestionare a documentației. Prin urmare, este în joc echilibrul dintre dreptul la protecție jurisdicțională efectivă al reclamantei și cel al pârâtei, având în vedere utilitatea reală a formalităților procedurale care vizează ambele părți. În plus, în condițiile în care jurisprudența Curții a stabilit că persoana afectată de o încălcare a legislației în materie de concurență poate introduce o acțiune împotriva unei filiale și că aceasta din urmă poate fi trasă la răspundere pentru comportamentul ilicit al societății-mamă în cazul în care nu s-a contestat existența unei unități de întreprinderi, pare logic ca filiala să poată primi citația și documentele în cadrul procedurii judiciare inițiate direct împotriva societății-mamă.
- 25 Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la interpretarea articolului 53 din cartă atunci când este vorba despre a pune în balanță protecția jurisdicțională efectivă a societății-mamă, în speță AB VOLVO, și protecția jurisdicțională efectivă a persoanei prejudiciate ca urmare a comportamentului cartelului producătorilor de camioane, precum și despre obținerea efectului util al articolului 101 TFUE. Eventualele interpretări diferite ale dreptului Uniunii nu au loc exclusiv în cadrul instanțelor spaniole, ci pot afecta și instanțele din alte state membre, care au fost sesizate cu cereri de executare a hotărârilor străine care au fost pronunțate în lipsa pârâtului, deoarece acesta nu a fost citat la domiciliul său, dând eventual naștere unui motiv de refuz în temeiul articolului 45 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012. În cazul în care instanța de trimitere ar trebui să admită cererea de revizuire formulată de AB VOLVO, hotărârea de obligare la plata despăgubirilor ar fi anulată și procedura ar trebui să înceapă din nou, ceea ce înseamnă că cererea de chemare în judecată și documentele anexate la aceasta ar trebui să fie traduse în limba pârâtei și trimise în statul membru în care are sediul.